

**NEKAJ PRIMEROV DOBRIH PRAKS
IZ POROČIL O IZVAJANJU AKCIJSKIH NAČRTOV ZA LETO 2023
OBČIN – PREJEMNIC LISTINE »OBČINA PO MERI INVALIDOV«**

OZAVEŠČENOST IN INFORMIRANJE

Občina Črna na Koroškem:

Županja je osebno prisotna pri vseh večjih javnih dogodkih, ki so neposredno povezani z življenjem in delom invalidov in vseh ranljivih skupin (organizira redno letno srečanje s predstavniki vseh društev in organizacij, ki delujejo v občini, udeležba na prireditvah teh društev, obiski v domovih za starejše občane...)

Mestna občina Nova Gorica:

Mestna občina Nova Gorica je 20.2.2023 za zaposlene v občinski upravi in javne zavode organizirala izobraževanje o digitalni dostopnosti. Predstavljene so bile vrste oviranosti, katere skupine oseb se s temi oviranostmi soočajo in kako jih v digitalnem svetu najpogosteje oz. najbolj uspešno premagujejo. Udeleženci so spoznali zgodovino nastanka standardov dostopnosti in njihove osnove ter področja, ki se jih standardi dotikajo in zakonodajo, ki standarde podpira. Predstavljena je bila tudi dostopnost spletnih strani in dokumentov.

Mestna občina je nadaljevala s projektom prilagajanja spletne strani (www.nova-gorica.si) z vidika dostopnosti, ki obiskovalcem nudi veliko več, kot je običajnemu uporabniku vidno na prvi pogled. Po oceni poznavalcev sodi namreč med redke ustrezno prilagojene strani za osebe z različnimi oviranostmi, tako za slepe in slabovidne kot za vse, ki se spopadajo z različnimi motoričnimi oziroma fizičnimi preprekami. Nivo dostopnosti spletne strani Mestne občine Nova Gorica je podrobno opisana v Izjavi o dostopnosti, ki je objavljena na spletni strani mestne občine. Povprečen uporabnik spletne strani brez oviranosti in brez ustreznih računalniških znanj s področja dostopnosti ne more sam preveriti dostopnosti strani. Osebe z oviranostmi, ki imajo ustrezno opremo in so naučene, kako dostopati do spletne strani, pa lahko normalno dostopajo do vsebin. Mestna občina Nova Gorica je tako s prilagoditvijo spletne strani zahtevam Zakona o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij omogočila, da je spletna stran večinoma dostopna in prijazna za vse njene obiskovalce.

Občina Ravne na Koroškem:

Uporaba aplikacije za pametni telefon - VODNIK ZA INVALIDE PO MESTU RAVNE NA KOROŠKEM – aplikacija, s pomočjo katere invalidi lahko dostopajo do vseh potrebnih informacij o upravnih institucijah ter športnih, kulturnih ter turističnih objektih na območju občine, vključno s podatki o dostopnosti do objektov ter drugih pomembnih informacijah za invalide. Aplikacija prav tako zagotavlja tudi pot (GPS) do želene ga objekta.

Akcija »obrniki – prijazni do invalidov«: Občina je v okviru projekta »Občina po meri invalidov« javno povabila vse obrtnike (frizerje, šivilje, mizarje,...), da se vključijo v akcijo »Obrtniki - prijazni do invalidov«, v kateri s strani občine brezplačno prejmejo NALEPKO, s katero javnost informirajo, da so pripravljeni svojo storitev, na željo

invalida, opraviti na njegovem domu. Glavno sporočilo nalepke je prepoznavnost za opravljanje njihovih storitev na domu invalida, ki storitev potrebuje. Nalepko obrtniki namestijo na primerno mesto v svojih prostorih, kjer je vidna vsem prejemnikom storitev in hkrati služi tudi večji informiranosti o njihovih storitvah za invalide na domu. Vsi obrtniki, ki se priključijo akciji, so oglašeni na spletni strani občine in na lokalni televiziji.

Občina Renče-Vogrsko:

V občini je redno delovala INFORMACIJSKA PISARNA »VODNIK PO PRAVICAH INVALIDOV«. Vodja pisarne je dosegljiv tudi preko telefona, katerega številka je objavljena na spletnih straneh in v občinskem gasilu. Pri svojem delu opažajo premajhno informiranost družin invalidov.

Sodelovanje s sosednjimi občinami pri izvajanju programov »Občina po meri invalidov« – povezujejo se z Občino Miren-Kostanjevica in Občino Šempeter-Vrtojba, obe že prejemnici listine.

Občina Slovenske Konjice:

Več javnih uslužbencev usposobljenih za komunikacijo z gluhihimi, informiranje tudi preko spletne strani sodišča.

Posebej izpostavljene pravice žensk z invalidnostjo tudi v okviru tradicionalnih županijskih sprejemov.

Uporaba računalniške tablice za avdio video komunikacijo stanovalcev svojci v domu starejših občanov.

Vozičkanje - izvedba sprehoda z oskrbovanci doma upokojencev na invalidskih vozičkih.

Zagotovljene informacije o objektih s slušno zanko.

Občina Žalec:

Na spletni strani Občine Žalec so skoraj vse vsebine objavljene v besedilni obliki (in ne v skeniranih dokumentih), kar omogoča, da je besedilo po objavi čitljivo slepim in slabovidnim osebam. Objavo prispevkov oziroma dokumentov takšne oblike določa Zakon o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij. Držijo se pravila, da skeniranih dokumentov ne objavljajo ter tako omogočajo enakopraven dostop do obveščenosti vseh.

Skladno s sprejetim dogovorom s Savinjsko TV o poročanju, delu in aktivnostih invalidov, predvsem MDI Žalec, so bile v letu 2023 prireditve in dogodki, na katerih so bili udeleženi invalidi, večkrat posnete in nato predvajane, kar prispeva k širšemu ozaveščanju o dejavnostih invalidske skupnosti v lokalnem okolju.

DOSTOPNOST

Občina Kočevje:

Občina sodeluje z Geodetskim inštitutom in Ministrstvom za infrastrukturo v projektu Multimodalna mobilnost gibalno oviranih oseb, na spletni strani občine je objavljena tudi karta dostopnosti.

Mestna občina Kranj:

Avtobus »Kranjvoj«

Občina Lenart:

Zgledna ureditev središča Voličina in sprotno urejanje manjših arhitektonskih ovir na pobudo občanov

Mestna občina Nova Gorica:

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica (v nadaljevanju tudi: MDS-SNG) je skupaj z Mestno občino Nova Gorica in Zavodom Dostop opravilo pregled in svetovanje za:

- ureditev dostopa do objekta bazena v Športnem parku v Novi Gorici,
- ureditev dostopa do javnega stranišča,
- ureditev dostopa Cankarjeve, Rejčeve in Delpinove ulice v Novi Gorici,
- ureditev dostopa za Medpodjetniški izobraževalni center – Šolski center Nova Gorica.

Občina Prevalje:

Dokončanje objekta izgradnje dvigala na Osnovni šoli Franja Goloba. Stroške v višini preko 130.000€ je financirala Občina Prevalje.

Občina Slovenske Konjice:

Občina sodeluje z Geodetskim inštitutom in Ministrstvom za infrastrukturo v projektu Multimodalna mobilnost gibalno oviranih oseb.

Občina Štore:

Ureditev poti za gibalno ovirane

Občina Trbovlje:

Od leta 2019 je Občina Trbovlje vključena v testno sodelovanje pri projektni nalogi "Omogočanje multimodalne mobilnosti oseb z različnimi oviranostmi", podpisala je tudi dogovor z Ministrstvom za infrastrukturo. V letu 2023 so v okviru tega projekta uredili taktilne oznake, klančine med prehodi in poglobili robnike na prehodih za pešce, na poti od železniške postaje do Gabrskega.

Mestna občina Velenje:

Občina sistematično načrtuje večjo dostopnost fizičnega okolja v okviru delovanja urada za urejanje prostora MO Velenje. V letu 2023 so izdelali NAČRT HODLJIVOSTI.

V okviru izvajanja projekta Kamerate (deluje po načelih medgeneracijske solidarnosti, spodbujanja aktivnega življenja, povezovanja, sodelovanja, spoštovanje narave in podpiranje prostovoljstva) je MO Velenje kupila električni avtomobil, s katerim upravlja Mladinski center (MC) Velenje, prevoze pa izvajajo prostovoljci Udarnika MC.

VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

Občina Slovenske Konjice:

Šolski center v okviru pouka zgodovine in sociologije obravnava mednarodni dan invalidov in problematiko invalidov, prilagojene spletne strani osnovne šole za slepe in slabovidne.

Učenci OŠ so pri Podjetniškem krožku razvili družabno igro Črkuj in zmagaj za osebe z okvaro vida.

Občina Trbovlje:

V šolskem letu 2003/2024 so v vrtcu vzpostavili Aktiv za dodatno strokovno pomoč otrokom s posebnimi potrebami.

Na OŠ Tončke Čeč Trbovlje imajo učenci s posebnimi potrebami na voljo multisenzorno sobo. Projekt je občina podprla že leta 2018.

Mestna občina Velenje:

V Centru za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje so vključili mlade s posebnimi potrebami tako, da so se v okviru lokalnega programa mladih 2021-2025 prijavili na javni razpis za izbiro kulturnih projektov, ki jih sofinancira MO Velenje ter ga uspešno zaključili: "Luč sem jaz, luč si ti", plesna točka, s katero so se udeležili občinskih in državnih prireditev.

Osnovnošolci so se z učitelji podali na prav posebno dogodivščino – skupinsko izmenjavo učencev v projektu Erasmus 2 "Povezan se lažje učim". Pet dni so preživeli v romunskem mestu Orades ter se udeležili medkulturnih družabnih delavnic in športnih aktivnosti. Med izmenjavo so objavljali na šolski spletni strani, po vrnitvi pa izkušnje predstavili učiteljem, učencem in staršem.

ZDRAVSTVENA OSKRBA IN REHABILITACIJA

Občina Kočevje:

Prenova stavbe Centra zdravja Kočevje, ki zagotavlja celostno izvajanje primarne zdravstvene dejavnosti na enem mestu, vključno z dializnim centrom.

Mestna občina Maribor:

Mestna občina Maribor ima varuhinjo bolnikovih pravic, ki zagotavlja tudi svetovanje in pomoč iz področja uveljavljanja pravic iz invalidskega zavarovanja.

Občina Slovenske Konjice:

Sodelovanje v raziskavi v okviru projekta Model skupnostnega pristopa krepitve zdravja in zmanjševanje neenakosti v zdravju v lokalnih skupnostih.

Izvedba delavnice ozaveščanja o nevarnostih pri skokih in padcih v vodo »Voda vzame, voda vrne«.

Zdravstveni dom izvaja učne delavnice in testiranja gibanja v organizacijah iz ranljivih skupin.

Občina Trbovlje:

Zdravstveni dom Trbovlje (ZDT) je uspel vzpostaviti Center za duševno zdravje otrok in mladostnikov in Center za duševno zdravje odraslih. V to ambulanto spada tudi mobilna enota kot del skupnostne psihiatrične obravnave.

Nadgradili so razvojno ambulanto s Centrom za zgodnjo obravnavo otrok.

Od 1.9.2023 dalje je na novo vzpostavljen Center za krepitev zdravja.

V letu 2023 je bil sklenjen Dogovor o sofinanciranju programa celostne terapevtske obravnave otrok z motnjami v razvoju med Občino Trbovlje, Občino Zagorje ob Savi, Občino Hrastnik in ZDT.

Občina Trbovlje je skupaj z Zdravstvenim domom Trbovlje in Upravo RS za zaščito in reševanje (URSZR) – izpostava Trbovlje v letu 2020 začela vzpostavljati mrežo prvih posredovalcev, ki lahko s svojim znanjem marsikomu rešijo življenje. Konec leta 2023 je Občina Trbovlje zagotovila izobraževanje in usposabljanje prvih posredovalcev.

Septembra 2023 je potekal že 12. Zasavski humanitarni tek v organizaciji Društva prijateljev mladine Trbovlje (DPMT). Izkupiček je bil v celoti namenjen Kamniško-Zasavski podružnici Združenja multiple skleroze.

DELO IN ZAPOSLOVANJE

Mestna občina Maribor:

Mestna občina Maribor zaposluje kar 12 invalidov več, kot je določeno s kvotnim sistemom.

Občina Prevalje:

V letu 2023 je bilo omogočeno zaposlovanje preko javnih del štirim invalidom, kar je veliko, glede na majhnost občine.

Mestna občina Ptuj:

Center za socialno delo Spodnje Podravje, enota Ptuj je v programu javnih del – Socialno vključevanje posebej ranljivih skupin - Laična pomoč družinam zaposloval pet delovnih invalidov. Invalidom je zaposlitev v programu predstavljala socialno varnost, ohranjanje zdravja, pozitiven občutek lastne vrednosti, osebnostno rast, izobraževanje in kvaliteten vpogled v lastno umeščenost v okolje.

Občina Trbovlje:

Občina Trbovlje podpira aktivno politiko zaposlovanja in je bilo v letu 2023 na ta način zaposlenih osem javnih delavcev s statusom invalida.

Občina Trbovlje ima z invalidskim podjetjem SINET d. o. o. sklenjeno pogodbo o poslovnem sodelovanju za nadomestno izpolnitev kvote zaposlovanja invalidnih oseb.

Mestna občina Velenje:

V Društvu HIŠA (ima status nevladne organizacije) so v letu 2023 omogočili zaposlitev trem osebam s statusom invalidne osebe.

V Skupini Premogovnik Velenje so tudi v letu 2023 uresničevali aktivnosti na področju ravnanja z invalidnostjo na delovnem mestu v skladu s Kodeksom o ravnanju z invalidnostjo na delovnem mestu Mednarodne organizacije dela.

Občina Žalec:

Občina Žalec je aktivno sodelovala pri zmanjševanju brezposelnosti v Občini Žalec s sofinanciranjem javnih del v javnih zavodih Občine Žalec in društvih kot so Rdeči križ, OE Žalec, Karitas, Slovenska filantropija - Hiša sadeži družbe Žalec, VDC SAŠA.

STROKOVNO – PODPORNE SLUŽBE

Občina Ankaran:

Dodatek štipendistom s posebnimi potrebami

Občina Črna na Koroškem:

Zavod CUDV Črna, ki je po velikosti eden največjih v Sloveniji je dobro sprejet v skupnostno življenje in delo (deinstitutionalizacija iz centralne hiše v manjše stanovanjske skupine in sprejetost in obveščanje javnosti o tem projektu).

Občina Kočevje:

Po podatkih NIJZ je v občini Kočevje zaznana nadpovprečna vključenost prebivalcev v storitev pomoč na domu. Tako je v letu 2023 občina zagotovila 345.000,00 EUR za 55 %sofinanciranje, s čimer je želela maksimalno razširiti krog uporabnikov, za leto 2024 načrtujejo še višji delež financiranja.

Občina financira brezplačne prevoze, ki so primerni za lažje gibalno ovirane osebe, število uporabnikov je več kot 500.

Občina v celoti krije stroške E-oskrbe 22 starejšim in invalidnim občankam in občanom, kar jim omogoča storitev socialnega servisa celodnevne povezave preko osebne telefonskega alarma.

Vključitev v projekt Demenci prijazno Kočevje.

Mestna občina Nova Gorica:

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica je v letu 2023 za slepe in slabovidne ter starejše od 65 let iz Mestne občine Nova Gorica izvajalo prevoze in spremljanje v okviru programa Pomoč pri premagovanju gibalnih in komunikacijskih ovir. Poleg omenjenega programa pa je društvo izvajalo socialno varstveno storitev GO ŠOFER – brezplačne prevoze za starejše od 65 let iz Mestne občine Nova Gorica, ki nimajo možnosti prevoza za nujna vsakodnevna opravila (obisk zdravnika, javnih ustanov, banke, trgovine...). Sredstva za izvajanje brezplačnih prevozov za starejše zagotavlja Mestna občina Nova Gorica na podlagi Javnega razpisa za sofinanciranje brezplačnih prevozov za starejše.

Občina Ravne na Koroškem:

Izvajanje občinskega programa »Mladi za starejše«, v okviru katerega dijaki srednjih šol obiskujejo starejše, bolne in invalidne občane na njihovih domovih in jim nudijo gospodinjstvo pomoč, pomoč pri urejanju okolice, jih učijo računalništva, jih spremljajo v trgovino, k zdravniku in se z njimi družijo. Občina Ravne na Koroškem je v okviru projekta »Starosti prijazna občina« v šolskem letu 2022/2023 nadaljevala z izvajanjem programa »Mladi za starejše«, s katerim želi spodbujati in krepiti medgeneracijsko sožitje v občini in hkrati tudi pomagati starejšim občanom na domu. Program se je izvajal že deveto šolsko leto. V program je bilo vključenih 14 starejših oseb in 14 dijakov iz Gimnazije in Srednje šole Ravne na Koroškem.

Občina Slovenske Konjice:

Zaposlene v centru za krepitev zdravja, zdravstvenem domu in lekarni se spodbuja k usposabljanju za sporazumevanje v znakovnem jeziku.

Izvedba preventivnih aktivnosti in predavanj na temo zdravja na delovnem mestu za zaposlene v Glasbeni šoli in vrtcu.

Območno združenje Rdečega križa zagotavlja sosedsko pomoč prostovoljcev v primeru invalidnosti oz. bolezni.

Občina Trbovlje:

V okviru Centra za socialno delo Zasavje (CSD Zasavje) sta bila vzpostavljena institut "koordinatorja obravnave v skupnosti" in "koordinatorja za invalidsko varstvo". Izvajajo pomoč osebam, ki ne potrebujejo več zdravljenja v psihiatrični bolnišnici ali v nadzorovani obravnavi, potrebujejo pa pomoč pri psihosocialni rehabilitaciji, potem ko oseba poda pisno privolitev. Program vodi multidisciplinarni tim. V letu 2023 je bilo 23 novih pobud za vključitev uporabnikov v obravnavo v skupnosti.

V Trbovljah deluje prvi center ponovne uporabe v Zasavju, poimenovan "Stara šola". S socialnim podjetništvom se ustvarjajo nova delovna mesta za ranljive osebe.

V VDC Zasavje so tudi v letu 2023 ohranjali projekt "Novo rojstvo (EU1)". Iz zbranega materiala so izdelali svojo lastno eko blagovno znamko "Prešito", ki so jo redno oglaševali.

KULTURA

Mestna občina Nova Gorica:

V Goriški knjižnici Franceta Bevka Nova Gorica so invalidi oz. uporabniki s posebnimi potrebami, ob predložitvi ustreznega dokazila, oproščeni plačila članarine. Isto velja tudi za varstveno delovne centre in njihove varovance. Ranljivim skupinam so omogočili tudi storitev Knjiga na dom, ki je namenjena vsem, ki bi radi brali, a ne morejo oziroma s težavo obiščejo knjižnico zaradi invalidnosti, težje bolezni ali starosti. Izvajali so jo na območju Nove Gorice in okolice (v občinah Nova Gorica, Brda, Kanal, Miren-Kostanjevica, Šempeter-Vrtojba, Renče-Vogrsko) in je brezplačna. Namenjena je članom knjižnice, članstvo pa se lahko uredi tudi ob prvem obisku knjižničarja.

ŠPORT IN REKREACIJA

Občina Ankaran:

Planinska pot

Mestna občina Maribor:

Svet za invalide je uradni soorganizator športno-rekreativnih srečanj invalidov in drugih dogodkov v okviru mestne občine.

Mestna občina Nova Gorica:

Košarkarska ekipa VDC Nova Gorica je nadaljevala s skupnimi treningi s Košarkarskim društvom Nova Gorica mladi. Ekipa košarkarjev je sodelovala tudi na mednarodnem košarkarskem prvenstvu »Bomba«, kar ekipo povezuje z ekipami iz območja Furlanije Julijske krajine.

Društvo za pomoč osebam s posebnimi potrebami Stara Gora je v mesecu septembru 2023 skupaj z Medobčinskim društvom Sožitje Nova Gorica in Društvom Anffas iz Gorice Italija, organiziralo tradicionalni pohod invalidov z duševnimi in telesnimi težavami. Pot je potekala iz ustanove, kjer so nastanjeni uporabniki, včlanjeni v Anffas (Občina Gorica IT) – Rafut (Mestna občina Nova Gorica) – Šempeter pri Gorici (Občina Šempeter–Vrtojba) in z zaključkom v Gorica (IT). Sodelovali so invalidi iz Oddelka za invalidno mladino Stara Gora, VDC Stara Gora in Nova Gorica ter člani Sožitja Nova Gorica.

VERSKO IN DUHOVNO ŽIVLJENJE

Občina Žalec:

V okviru Občine Žalec so verske aktivnosti - duhovna oskrba Rimsko katoliške cerkve organizirane preko župnij Žalec, Petrovče, Griže, Šempeter, Ponikva pri Žalcu, Galicija in Gotovlje. Zagotavlja se dostopnosti do duhovne oskrbe in spodbujanje enakih pravic do veroizpovedi. Objekti, v katerih potekajo verski obredi, so večinoma arhitek-

turno dostopni, v cerkvi Sv. Nikolaja v Žalcu pa je nameščena tudi indukcijska zanka za gluhe in naglušne in rampa za dostop invalidov.

OBLIKOVANJE IN NAČRTOVANJE POLITIKE

Mestna občina Maribor:

Mestna občina Maribor za delovanje Sveta za invalide zagotavlja tudi finančna sredstva.

V okviru Sveta za invalide delujejo štiri delovne skupine za realizacijo Akcijskega načrta in sicer:

- zaposlovanje in socialno varnost
- zakonodajo
- dostopnost
- kulturo

Predstavniki Sveta za invalide izvajajo tudi terenske ogledе in preizkuse dostopnosti. vključeni so tudi v snovanje ustreznih rešitev pri obnovi Centra Rotovž, Lent, Narodni dom in drugih objektov v sklopu načrtovanih projektov obnov/gradenj v MOM.

Občina Prevalje:

V avli Občine Prevalje in informacijski pisarni Društva invalidov MD – podružnica Prevalje se nahaja Knjiga pobud: izboljšanje stanja invalidov v Občini Prevalje z možnostjo podajanja pobud neposredno v knjigo ali preko spletnega obrazca. Pobude obravnava svet za invalide.

Pripravili: Projektni svet ZDIS za projekt »Občina po meri invalidov«